

Marianne Winther Jørgensen og Louise Philips: *Diskursanalyse som teori og metode*. (Roskilde Universitetsforlag, 1999). 216 s., 198 kr.

En efter omstændighederne letlæst og forståelig indføring i et svært tilgængeligt teoretisk stof er, hvad de to forfattere har præsteret i denne bog. Bogen indeholder en introduktion til diskursteori, kritisk diskursanalyse og diskurspsykologi. Diskursteori kan vel nærmest betegnes som en samfundsvidenskabelig teori, hvis grundsynspunkt er, at sociale identiteter er diskursivt bestemte. Klasseidentifikation er således ikke udtryk for samfundets objektive struktur, men for en bestemt diskurs' dominans over andre identitetsmuligheder som etnicitet eller køn. Kritisk diskursanalyse går tættere på individniveau for at analysere diskurs eller sprogbrug i konkrete sociale sammenhænge, mens diskurspsykologi ser på psykologiske processer, som de kommer til udtryk i sproget/diskurser. De tre tilgange synes ikke uden videre at kunne bringes på den samme formel, selv om de alle trækker på forskellige grader af sproglig konstruktivisme, dvs. at verden kun er tilgængelig i og igennem en sproglig formidling. Diskursteorien synes i denne sammenhæng mest 'radikal' i sin konstruktivisme, der synes at pege i retning af, at hvilken som helst identitet kan skabes, blot der ligger magt nok bag til at etablere dominans, mens diskursanalysen også vil indarbejde det ikke-diskursive i sin fortolkning af identitetsskabelsen, der således kun for en del bliver diskursivt bestemt. Diskursteorien levner intet rum for handlende aktører, mens diskursanalysen lægger vægt på, at det enkelte menneske kan handle og skabe, om end dette altid sker i kraft af diskursive ressourcer. Jeg synes, at jeg ved at læse bogen fik et godt indtryk af, hvad

de tre teorier står for. Og det kan man have god brug for i en tid, hvor diskurs synes at være et af de mest anvendte begreber overhovedet. Derfor: en nyttig og god introduktion til en vigtig diskurs i tiden.

Claus Møller Jørgensen

Marianne Poulsen: *Historiebevidstheder – elever i 1990'ernes folkeskole og gymnasium*. Skriftrækken for Humanistisk Historieformidling, 12. (Roskilde Universitetsforlag, 1999). 215 s., 190 kr.

Hovedhjørnesteinen i den foreliggende undersøgelse er gruppeinterviews med elever i en 6. og en 8. folkeskoleklasse og en 3. gymnasieklasse suppleret med klasseobservationer og med lærerinterviews som baggrundstæppe. Indledningsvis introduceres og diskuteres relevant forskning på området, metoden bag den foreliggende smalle undersøgelse og den præmis, at alle har en historiebevidsthed, som undersøgelsen hviler på. Dernæst følger en generel beskrivelse af de tre klasser og undersøgernes – ganske positive – indtryk af dem og en introduktion af de tre lærere, deres baggrund og de ligheder, der ifølge Marianne Poulsen mere springer i øjnene end de forskelle, der også er mellem dem, samt en beskrivelse af de observationer, Marianne Poulsen gjorde i historieundervisningen i de tre klasser. Man må, som Marianne Poulsen, undre sig over, at en dreng i 6. klasse åbenbart kunne lære noget, selv om han ofte opholdt sig i et skab, men ellers synes jeg, at læsningen af denne del af bogen var en positiv oplevelse i forhold til den dominerende, meget negative omtale, der er af undervisning og ungdom. I bogens tredje del fremlægges undersøgelsens resultater, idet det fremhæves, at materialet ikke giver mulighed for et egentligt signalement af børn og unges forhold til